

Лекція № 1

Мета і завдання
стоматології. Методи
обстеження в
стоматології.

- Стоматологія – клінічна дисципліна, вивчення якої дає знання з фізіології та патології зубощелепної системи, а також визначає вплив захворювань цієї системи на загальний стан здоров'я людини. Отже, належна підготовка лікаря загального медичного профілю не можлива без оволодіння основами стоматології.

методи діагностичного обстеження —

**прийоми, способи, технічні та
лабораторні засоби, що
використовуються лікарем при
обстеженні хворого для визначення
хвороби або особливого
фізіологічного стану організму.**

МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ ХВОРОГО

- ◆ **основні (клінічні)** -
використовуються біля крісла,
ліжка хворого;
- ◆ **додаткові (параклінічні)** -
інструментальні, лабораторні,
рентгенологічні, тобто обстеження , що
проводяться в допоміжних службах.

Основні методи

```
graph TD; A([Основні методи]) --> B([суб'єктивні  
(опитування  
хворого)]); A --> C([об'єктивні  
(огляд  
пацієнта)]); B <--> C;
```

The diagram illustrates the relationship between subjective and objective methods. At the top, a yellow oval labeled 'Основні методи' (Main methods) is connected by a vertical line to two light blue ovals below it. The left oval is labeled 'суб'єктивні (опитування хворого)' (subjective (interviewing the patient)) and the right oval is labeled 'об'єктивні (огляд пацієнта)' (objective (examining the patient)). A horizontal double-headed arrow connects the two bottom ovals, indicating their interrelationship.

суб'єктивні
(опитування
хворого)

об'єктивні
(огляд
пацієнта)

Додаткові методи

- спеціальні клінічні методи (температурна діагностика, індексна оцінка гігієнічного стану порожнини рота, пародонтальні індекси);
- функціональні методи обстеження (електроодонтодіагностика, люмінесцентна діагностика, визначення стійкості капілярів пародонту, реопародонтографія);
- лабораторні методи обстеження (клінічні і біохімічні показники крові, сечі, слини, ротової і ясенної рідини);
- мікробіологічні;
- алергологічні;
- рентгенологічні методи обстеження .

методологічні основи діагностики

Встановлення діагнозу хвороби у конкретного хворого і призначення відповідного лікування на основі аналізу і синтезу даних отриманих за допомогою основних (клінічних) і додаткових (параклінічних) методів дослідження,.

Клінічні методи обстеження

- Опитування хворого (клінічна бесіда);
- Зовнішній огляд особи;
- Обстеження скронево – нижньощелепового суглобу і жувальних м'язів;
- Обстеження порожнини рота:
 - вивчення слизової оболонки порожнини рота;
 - обстеження зубів і зубних рядів;
 - дослідження пародонту;
 - обстеження беззубої альвеолярної частини.

Клінічні методи обстеження

Опитування хворого

- **скарги і суб'єктивний стан хворого;**
- **історія даного захворювання;**
- **історія життя хворого**

Характеристика болі

- Характер болі: гостра, ниюча, пульсуюча
- Тривалість: постійні, приступоподібні
- Час появи
- Причинність
- Локалізація

Об'єктивне обстеження

Мета огляду — виявити зміни в щелепно-лицевій області при зверненні по допомогою або в процесі диспансеризації (профілактичні огляди).

Огляд схематично складається із зовнішнього огляду хворого і обстеження порожнини рота при хорошому денному або штучному освітленні.

При зовнішньому огляді звертають увагу на :

- стан шкірних покривів особи (колір, тургор, висип, рубці.);
- вираженість носогубних складок (згладжені, помірно виражені, поглиблені);
- лінію змикання губ (наявність заїди);
- ступінь оголення передніх зубів або альвеолярної частини при розмові і усмішці;
- положення підборіддя (пряме, виступає, западає, зміщений убік);
- симетричність половин обличчя;
- висоту нижньої частини лиця (пропорційна, збільшена, зменшена);

Огляд зубів

- форма і величина зубів ;
- колір;
- каріозні порожнини (контактні поверхні);
- форма зубних рядів;
- прикус .

Перкусія -

постукування по зубу -
застосовується для визначення
стану пародонту.

Розрізняють:

- вертикальну перкусію
(коли напрям ударів
співпадає з віссю зуба);
- Горизонтальну (коли удари
мають бічний напрям).

Пальпація

обмацування - застосовується для визначення припухлості пухлини, ущільнення, рухливості органів або тканини порожнини рота

Рухливість зубів

**визначається пінцетом
(пальцями) шляхом
розгойдування.**

**Зуб має фізіологічну
рухливість, яка в нормі
майже непомітна.**

Додаткові методи обстеження хворих

Термодіагностика

Зуб з нормальною (неушкодженою) пульпою реагує на значні температурні відхилення.

Індиферентна зона (зона відсутності реакції) для різців складає 30°C (50—52° С — реакція на тепло, 17 — 22°C — на охолодження).

Функціональні методи обстеження

Електроодонтодіагностика - визначення електрозбудливості зуба

Функціональні методи обстеження

Люмінесцентна діагностика - метод базується на здатності тканин і їх клітинних елементів випромінювати світло певного кольору при дії на них ультрафіолетових променів (первинна або власна флюоресценція речовин)

Тверді тканини зубів під впливом УФО набувають здібності до люмінесценції, і в нормі емаль і дентин випромінюють синє-блакитне світло.

Функціональні методи обстеження

- **Визначення стійкості капілярів пародонту**

(проба В. І. Кулаженко)

Визначення швидкості утворення гематоми на слизовій оболонці ясен при дії тиску . В нормі у фронтальній ділянці ясен гематома виникає через 50-60с, в бічних ділянках -через 70-80с. При пародонтиті час утворення гематоми зменшується в 3-5 разів залежно від ступеня тяжкості захворювання.

Функціональні методи обстеження

**Реографія - прижиттєвий
безкровний метод дослідження
кровонаповнення і
кровопостачання живих тканин
організму, який базується на
реєстрації пульсуючих коливань
електричного струму тканин.**

Рентгенологічне дослідження

- ◆ **Внутрішньоротова
рентгенографія**
- ◆ **Ортопантомографія**
- ◆ **Томографія**
- ◆ **Сіалографія**

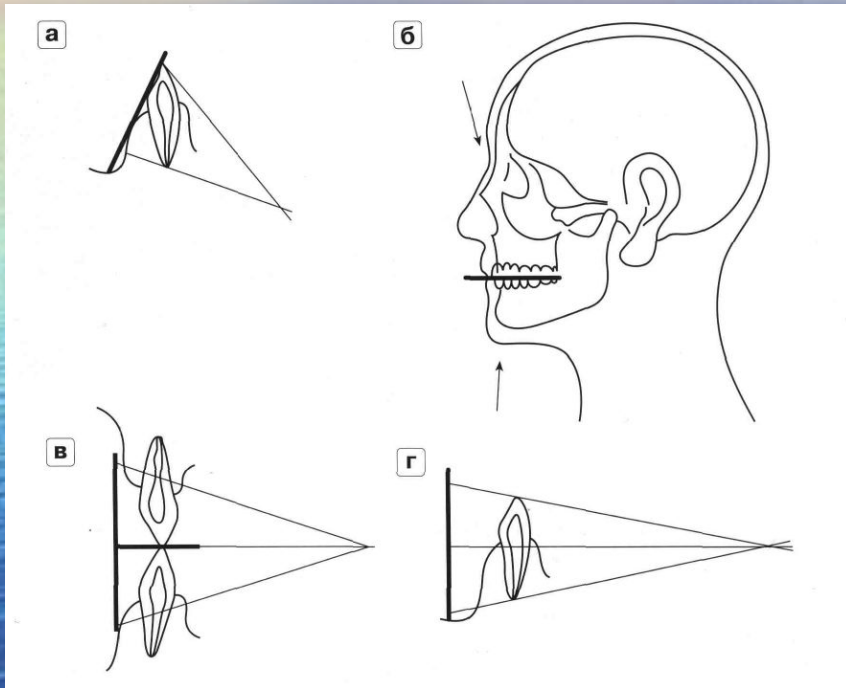
Схема співвідношення
центрального променя,
зуба і рентгенівської плівки
при внутрішньоротових
дентальних рентгенограмах
по методиках:

а - периапікальна
рентгенографія;

б - аксіальна рентгенографія
(вприкус);

в - інтерпроксимальна
рентгенографія;

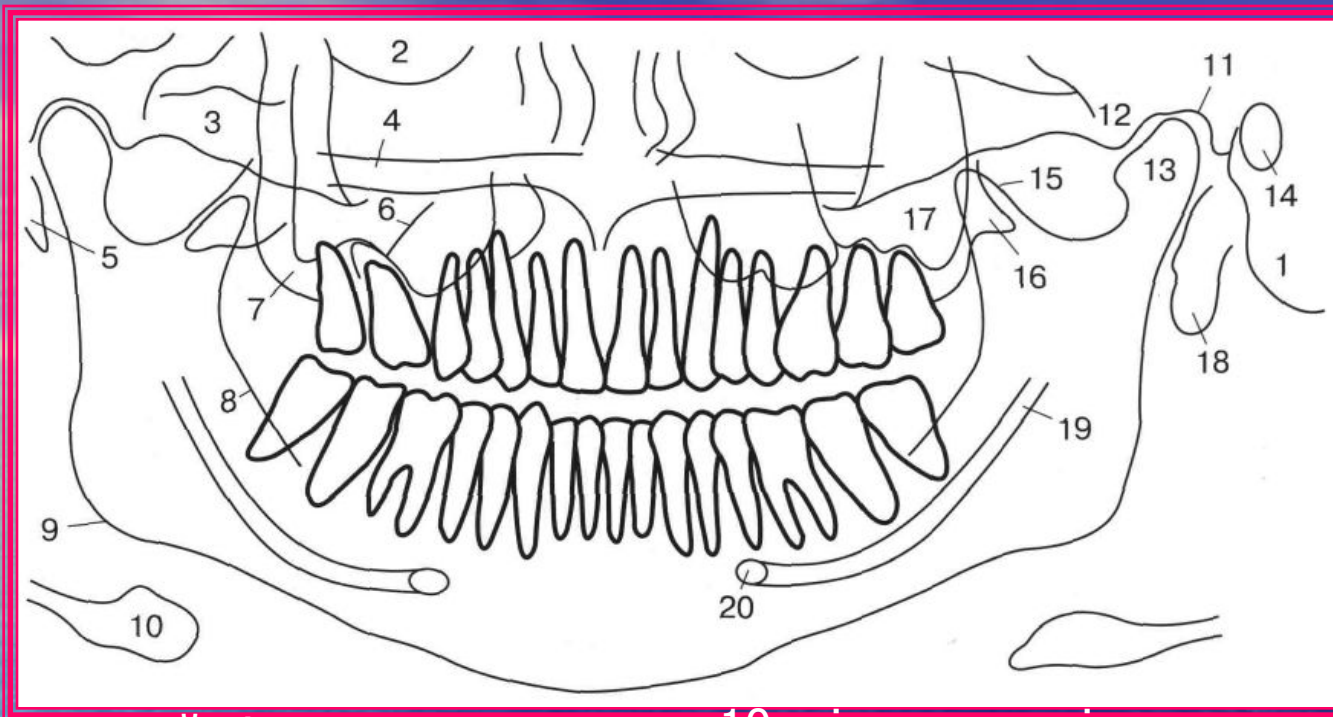
г - паралельним пучком
променів з великої шкірно-
фокусної відстані

Знімок дна порожнини рота вприкус.
Великий конкремент в проекції
піднижньощелепової слинної залози

- 1 - носовидний відросток;
- 2 - нижній контур орбіти;
- 3 - вилична дуга;
- 4 - тверде піднебіння;
- 5 - шиловидний відросток;
- 6 - кісткова перегородка всередині верхньощелепової пазухи;
- 7 - бугор верхньої щелепи;
- 8 - передній край гілки нижньої щелепи;
- 9 - кут щелепи;

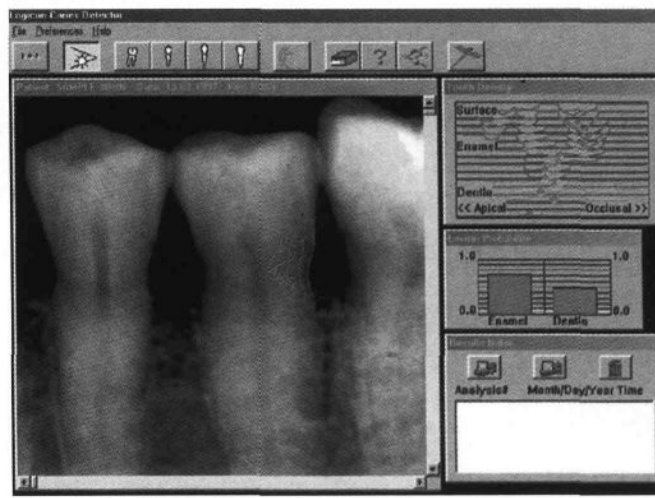
- 10 - підязикова кістка;
- 11 - нижньощелепова ямка виличної кістки;
- 12 - суглубовий бугорок;
- 13 - головка нижньої щелепи;
- 14 - зовнішній слуховий прохід;
- 15 - відросток нижньої щелепи;
- 16 - криловидний відросток;
- 17 - верхньощелепова пазуха;
- 18 - тінь вушної раковини;
- 19 - нижньощелеповий канал;
- 20 - підборідочний отвір.

Ортопантомограма дитини 5 років.
Зачатки всіх постійних зубів.

Зовнішній вигляд
радіовізіографа.

Зображення
34 і 35 зубів на екрані
радіовізіографа.

Функціональні проби

- **Пухирцева** проба застосовується для визначення гідрофільності тканин і прихованого набряклого стану слизової оболонки рота.
- **Гістаміновая** проба застосовується для визначення чутливості до гістаміну, що бере участь в алергічних реакціях.

Лабораторні методи дослідження

- **Загальний клінічний аналіз крові.**
- **Біохімічне дослідження крові і сечі.**
- **Мікроскопічні методи дослідження.**
- **Цитологічний метод,**
- **Біопсія.**
- **Бактеріологічне дослідження.**

Медична документація

- **МЕДИЧНА КАРТА СТОМАТОЛОГІЧНОГО ХВОРОГО - ФОРМА № 043-0**
- **ЛИСТОК щоденного обліку роботи лікаря стоматолога (стоматологічної поліклініки, відділення, кабінету) - ФОРМА № 037/о**
- **Щоденник обліку роботи лікаря-стоматолога - ФОРМА № 039-2/о**
- **ЖУРНАЛ обліку профілактичної роботи лікаря стоматолога - ФОРМА № 049/о**
- **Контрольна карта диспансерного обліку - ФОРМА № 030/о**

Зразки форм первинної медичної облікової документації та інструкції по їх заповненню

Назва форми	№ форми	Термін зберігання
Протокол про виявлення у хворого занедбанної форми злоякісного новоутворення	027-2/0	10 років
Листок щоденного обліку роботи лікаря стоматолога (стоматологічної поліклініки, відділення, кабінету)	037/0	1 рік
Щоденник обліку роботи лікаря стоматолога (стоматологічної поліклініки, відділення, кабінету)	039-2/0	1 рік
Медична картка стоматологічного хворого	043/0	5 років
Журнал обліку отримання та витрат дезінфекційних засобів	290/0	3 роки

Історія хвороби, або МЕДИЧНА КАРТА СТОМАТОЛОГІЧНОГО ХВОРОГО - ФОРМА № 043-0

**це медичний, юридичний
та науковий документ.**

Дякую за увагу!